

รายงานสรุปผลการวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยผลผลิต ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยามีภารกิจในการปกป้องและคุ้มครองสุขภาพของประชาชนจากการบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยผลิตภัณฑ์สุขภาพเหล่านั้นต้องมีคุณภาพและปลอดภัย ส่งเสริมพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่ถูกต้องด้วยข้อมูลทางวิชาการที่มีหลักฐานเชื่อถือได้ และมีความเหมาะสม เพื่อให้ประชาชนได้บริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ปลอดภัยและสมประโยชน์ โดยมีศูนย์ต้นทุนในการดำเนินงานทั้งสิ้น 17 ศูนย์ต้นทุน แบ่งเป็นศูนย์ต้นทุนหลัก 12 หน่วยงาน และศูนย์ต้นทุนสนับสนุน 5 หน่วยงาน และได้ดำเนินงานผลผลิตหลัก จำนวน 8 ผลผลิตหลัก กิจกรรมหลัก จำนวน 12 กิจกรรมหลัก ซึ่งเป็นไปตามเอกสารงบประมาณรายจ่ายประจำปี ผลผลิตย่อย จำนวน 57 ผลผลิตย่อย และกิจกรรมย่อย จำนวน 129 กิจกรรมย่อย

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มี 6 แผนงาน 8 ผลผลิตหลักเช่นเดียวกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 โดยมีการปรับเปลี่ยนผลผลิตหลักภายใต้แผนงานต่าง ๆ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบแผนงานและผลผลิตหลักระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 และ 2563

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563	
แผนงาน	ผลผลิต	แผนงาน	ผลผลิต
แผนงานที่ 1 บูรณาการป้องกันปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด	โครงการที่ 1 โครงการควบคุมตัวยา เคมีภัณฑ์ และสารตั้งต้นที่เป็นวัตถุเสพติดให้เป็นไปตามกฎหมาย	แผนงานที่ 1 บูรณาการป้องกันปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด	โครงการที่ 1 โครงการควบคุมตัวยา เคมีภัณฑ์ และสารตั้งต้นที่เป็นวัตถุเสพติดให้เป็นไปตามกฎหมาย
แผนงานที่ 2 บูรณาการพัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ	โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมผู้ประกอบการและวิจัยพัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานการประกอบการและความสามารถในการแข่งขัน	แผนงานที่ 2 บูรณาการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต	โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมผู้ประกอบการเพื่อยกระดับมาตรฐานการประกอบการและความสามารถในการแข่งขัน
แผนงานที่ 3 บูรณาการพัฒนาผู้ประกอบการ เศรษฐกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสู่สากล	โครงการที่ 1 โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานด้านโภชนาการของผลิตภัณฑ์อาหารที่บรรจุในภาชนะพร้อมจำหน่ายสำหรับผู้ประกอบการผลิตอาหารขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)	แผนงานที่ 3 บูรณาการพัฒนาผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสู่สากล	โครงการที่ 1 โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าและบริการ

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563	
แผนงาน	ผลผลิต	แผนงาน	ผลผลิต
แผนงานที่ 4 ยุทธศาสตร์ สร้างเสริมให้คนมีสุขภาพที่ดี	โครงการที่ 1 โครงการส่งเสริมสุขภาพ ของประชาชนจาก การบริโภคผลิตภัณฑ์สุขภาพ	แผนงานที่ 4 ยุทธศาสตร์ เสริมสร้างให้คนมีสุขภาพที่ดี	โครงการที่ 1 โครงการพัฒนา ระบบผลิตภัณฑ์สุขภาพ เพื่อความมั่นคงของประเทศ
แผนงานที่ 5 พื้นฐานด้าน การพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพคน	ผลผลิตที่ 1 ผลิตภัณฑ์สุขภาพ และสถานประกอบการได้รับ การกำกับดูแลและตรวจสอบให้มี มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด	แผนงานที่ 5 พื้นฐานด้าน การพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์	ผลผลิตที่ 1 ผลิตภัณฑ์สุขภาพ และสถานประกอบการได้รับ การกำกับดูแลและตรวจสอบให้มี มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด
	ผลผลิตที่ 2 ผู้บริโภคได้รับความรู้ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ ที่ถูกต้อง		ผลผลิตที่ 2 ผู้บริโภคได้รับความรู้ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ ที่ถูกต้อง
	ผลผลิตที่ 3 ผู้ประกอบการได้รับ การพัฒนาให้มีศักยภาพ ในการประกอบการสามารถ แข่งขันได้และสร้างสรรค์ นวัตกรรม		ผลผลิตที่ 3 ผู้ประกอบการได้รับ การพัฒนาให้มีศักยภาพ ในการประกอบการสามารถ แข่งขันได้
แผนงานที่ 6 บุคลากรภาครัฐ (ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพคน)	ผลผลิตที่ 1 รายการค่าใช้จ่าย บุคลากรภาครัฐสร้างเสริมให้คน มีสุขภาพที่ดี	แผนงานที่ 6 บุคลากรภาครัฐ (ด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์)	ผลผลิตที่ 1 รายการค่าใช้จ่าย บุคลากรภาครัฐ

ซึ่งจากการจัดทำต้นทุนผลผลิตของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ประจำปี
งบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ผลการคำนวณและวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิตหลัก

1.1 ผลการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิตหลักของปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

พบว่า

1.1.1 ผลผลิตหลักที่มีต้นทุนต่อหน่วยน้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

1) ผลผลิตหลักผลิตภัณฑ์สุขภาพและสถานประกอบการได้รับการกำกับดูแล
และตรวจสอบให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด (แผนงานที่ 5 พื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้าง
ศักยภาพทรัพยากรมนุษย์) มีต้นทุนต่อหน่วย 162.86 บาท

2) ผลผลิตหลักโครงการควบคุมตัวยา เคมีภัณฑ์ และสารตั้งต้นที่เป็น
วัตถุเสพติดให้เป็นไปตามกฎหมาย (แผนงานที่ 1 บูรณาการป้องกันปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติด
ยาเสพติด) มีต้นทุนต่อหน่วย 561.44 บาท

3) ผลผลิตหลักรายการค่าใช้จ่ายบุคลากรภาครัฐ (แผนงานที่ 6 บุคลากรภาครัฐ) มีต้นทุนต่อหน่วย 33,115.82 บาท

1.1.2 ผลผลิตหลักที่มีต้นทุนต่อหน่วยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

1) ผลผลิตหลักโครงการส่งเสริมผู้ประกอบการเพื่อยกระดับมาตรฐานการประกอบการและความสามารถในการแข่งขัน (แผนงานที่ 2 บูรณาการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต) มีต้นทุนต่อหน่วย 33,931,780.49 บาท

2) ผลผลิตหลักโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าและบริการ (แผนงานที่ 3 บูรณาการพัฒนาผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสู่สากล) มีต้นทุนต่อหน่วย 15,198,685.08 บาท

3) ผลผลิตหลักโครงการพัฒนาระบบผลิตภัณฑ์สุขภาพเพื่อความมั่นคงของประเทศ (แผนงานที่ 4 ยุทธศาสตร์เสริมสร้างให้คนมีสุขภาพที่ดี) มีต้นทุนต่อหน่วย 7,465,558.32 บาท

1.2 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิตหลัก ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 และ 2563 เมื่อนำต้นทุนต่อหน่วยมาเปรียบเทียบกัน พบว่า

1.2.1 ผลผลิตหลักที่มีต้นทุนต่อหน่วยลดลงมากที่สุด มี 2 อันดับ ได้แก่

1) ผลผลิตหลักโครงการควบคุมตัวยา เคมีภัณฑ์ และสารตั้งต้นที่เป็นวัตถุเสพติดให้เป็นไปตามกฎหมาย (แผนงานที่ 1 บูรณาการป้องกันปราบปรามและบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด) พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวม 50,796,082.43 บาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 55,360,502.60 บาท) ร้อยละ 8.24 สำหรับปริมาณผลงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 90,474 รายการ เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีปริมาณผลงาน 73,767 รายการ) ร้อยละ 22.65 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง ร้อยละ 25.19

2) ผลผลิตหลักผู้บริโภคได้รับความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ถูกต้อง (แผนงานที่ 5 พื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์) พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวม 60,483,154.05 บาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 89,699,504.85 บาท) ร้อยละ 32.57 สำหรับปริมาณผลงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 565 เรื่อง ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีปริมาณผลงาน 633 เรื่อง) ร้อยละ 10.74 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง ร้อยละ 24.46

1.2.2 ผลผลิตหลักที่มีต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้นมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

1) ผลผลิตหลักผู้ประกอบการได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพในการประกอบการสามารถแข่งขันได้ (แผนงานที่ 5 พื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์) พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวม 53,290,016.69 บาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 47,056,499.59 บาท) ร้อยละ 13.25 สำหรับปริมาณผลงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 1,170 ราย ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีปริมาณผลงาน 3,343 ราย) ร้อยละ 65 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 223.58 เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีการใช้งบประมาณในการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการด้านยาและวัตถุอันตรายที่เพิ่มขึ้น ขณะที่จำนวนผู้ประกอบการเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย รวมถึงจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้ไม่สามารถพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการในส่วนภูมิภาคเป็นกลุ่มใหญ่ได้ และมีการดำเนินการลงพื้นที่พัฒนาผู้ประกอบการ ณ สถานที่ผลิตในช่วงเดือน มี.ค. - ก.ค. 63 เท่านั้น ทำให้การดำเนินการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการไม่ครอบคลุมกิจกรรมและเป้าหมาย ส่งผลให้จำนวนผู้ประกอบการที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพในภาพรวมลดลงจากปีที่ผ่านมา ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง

2) ผลผลิตหลักผลิตภัณฑ์สุขภาพและสถานประกอบการได้รับการได้รับการกำกับดูแล และตรวจสอบให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด (แผนงานที่ 5 พื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์) พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวม 525,077,712.45 บาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 496,924,275.97 บาท) ร้อยละ 5.67 สำหรับปริมาณผลงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 3,224,140 รายการ ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีปริมาณผลงาน 3,303,797 รายการ) ร้อยละ 2.41 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 8.28

3) ผลผลิตหลักโครงการส่งเสริมผู้ประกอบการเพื่อยกระดับมาตรฐานการประกอบการและความสามารถในการแข่งขัน (แผนงานที่ 2 บูรณาการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต) พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวม 33,931,780.49 บาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 32,772,273.85 บาท) ร้อยละ 3.54 สำหรับปริมาณผลงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 1 โครงการ เท่ากับปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีปริมาณผลงาน 1 โครงการ) ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3.54

2. ผลการคำนวณและวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบต้นทุนต่อหน่วยของกิจกรรมหลัก

2.1 ผลการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของกิจกรรมหลักของปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 พบว่า

2.1.1 กิจกรรมหลักที่มีต้นทุนต่อหน่วยน้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

1) กิจกรรมหลักตรวจสอบเฝ้าระวังคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์สุขภาพให้เป็นไปตามกฎหมาย มีต้นทุนต่อหน่วย 142.57 บาท

2) กิจกรรมหลักพิจารณากันกรองผลิตภัณฑ์สุขภาพก่อนออกสู่ตลาด มีต้นทุนต่อหน่วย 148.16 บาท

3) กิจกรรมหลักควบคุมตัวยาคีมีภัณฑ์ และสารตั้งต้นที่เป็นวัตถุเสพติด มีต้นทุนต่อหน่วย 561.44 บาท

2.1.2 กิจกรรมหลักที่มีต้นทุนต่อหน่วยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

- 1) กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการให้สามารถผลิตผลิตภัณฑ์สุขภาพนวัตกรรมได้ มีต้นทุนต่อหน่วย 33,931,780.49 บาท
- 2) กิจกรรมหลักพัฒนาศักยภาพสถานประกอบการอาหารในกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) มีต้นทุนต่อหน่วย 15,198,685.08 บาท
- 3) กิจกรรมหลักพัฒนาระบบผลิตภัณฑ์สุขภาพและการจัดการสารเคมีอย่างครบวงจรเพื่อความมั่นคงของประเทศและเพื่อสุขภาพที่ดีของประชาชน มีต้นทุนต่อหน่วย 7,465,558.32 บาท

2.2 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบต้นทุนต่อหน่วยของกิจกรรมหลัก ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 และ 2563 เมื่อนำต้นทุนต่อหน่วยมาเปรียบเทียบกัน พบว่า

2.2.1 กิจกรรมหลักที่มีต้นทุนต่อหน่วยลดลงมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

1) กิจกรรมหลักพิจารณาตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานของสถานประกอบการก่อนอนุญาตให้มีการประกอบการ พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวม 28,186,123.94 บาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 38,024,758.42 บาท) ร้อยละ 25.87 ขณะที่ปริมาณผลงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 26,437 ราย เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีปริมาณผลงาน 16,409 ราย) ร้อยละ 61.11 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง ร้อยละ 53.99 เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้การยื่นคำขออนุญาตสถานประกอบการด้านอาหารลดลง และมีการปรับรูปแบบการทำงาน เช่น ปฏิบัติงานที่บ้าน (work from home) งดจัดการอบรม งดปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ใช้การตรวจสอบสถานประกอบการผ่านระบบ remote audit และงดการเข้ารัดตู้จากภายนอกเพื่อลงพื้นที่ตรวจสอบสถานประกอบการด้านอาหาร ขณะที่ความต้องการใช้เครื่องมือแพทย์และแอลกอฮอล์เพื่อสุขอนามัยสำหรับมือเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก ทำให้มีผู้สนใจต้องการผลิตหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์สุขภาพดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับกระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายมิให้ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่จำเป็นในช่วงสถานการณ์ดังกล่าวขาดแคลน ทำให้จำนวนคำขออนุญาตสถานประกอบการเพิ่มสูงขึ้น รวมถึงการมีผู้ได้รับอนุญาตดำเนินการเกี่ยวกับกิจการที่เพิ่มมากขึ้น จึงส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง

2) กิจกรรมหลักส่งเสริมความรู้ผลิตภัณฑ์สุขภาพให้แก่ผู้บริโภคด้วยการสื่อสาร พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวม 27,284,136.29 บาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 43,045,309.27 บาท) ร้อยละ 36.62 ขณะที่ปริมาณผลงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 560 เรื่อง ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีปริมาณผลงาน 627 เรื่อง) ร้อยละ 10.69 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง ร้อยละ 29.03 เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีการปรับแผนการดำเนินงานด้านการสื่อสารสุขภาพเพื่อการให้ความรู้แก่ประชาชน โดยเน้นการสื่อสารในรูปแบบออนไลน์เพิ่มมากขึ้นและลดการจัดกิจกรรมที่ต้องลงพื้นที่เพื่อการทำกิจกรรม ซึ่งต้นทุนการสื่อสารในรูปแบบออนไลน์จะต่ำกว่าการผลิตสื่อในรูปแบบสิ่งพิมพ์

และเพิ่มการผลิตสื่อที่สามารถผลิตเองได้โดยเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ส่งผลให้
ต้นทุนต่อหน่วยลดลง

3) กิจกรรมหลักควบคุมตัวยา เคมีภัณฑ์ และสารตั้งต้นที่เป็นวัตถุเสพติด

พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวม 50,796,082.43 บาท ลดลงจากปีงบประมาณ
พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 55,360,502.60 บาท) ร้อยละ 8.24 ขณะที่ปริมาณผลงานในปีงบประมาณ
พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 90,474 รายการ เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีปริมาณผลงาน
73,767 รายการ) ร้อยละ 22.65 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง ร้อยละ 25.19 เนื่องจากในปีงบประมาณ
พ.ศ. 2563 มีผู้ขอรับอนุญาตผลิต (ปลูก) ยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 เฉพาะกัญชาเพิ่มขึ้น ซึ่งขั้นตอน
การขอรับอนุญาตผลิต (ปลูก) จะต้องได้รับการตรวจสอบสถานที่ปลูกจากพนักงานเจ้าหน้าที่ก่อน
หากผลการตรวจสอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนดจึงจะได้รับการเสนอวาระเข้าประชุมเพื่อพิจารณาอนุญาต
จากอนุกรรมการฯ ต่อไป แม้จำนวนผู้ขอรับอนุญาตผลิต (ปลูก) จะมีจำนวนมาก แต่การตรวจสอบ
สถานที่ปลูกของพนักงานเจ้าหน้าที่ใน 1 ครั้งๆที่เดินทาง จะดำเนินการตรวจสอบประมาณ 1 - 6 แห่ง
ทำให้ต้นทุนการตรวจสอบสถานที่ผลิต (ปลูก) ต่อ 1 ครั้ง ลดลงเป็นอย่างมาก รวมถึงการมีผู้ได้รับ
อนุญาตให้ดำเนินการเกี่ยวกับกัญชาเพิ่มจำนวนมากขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ซึ่งผู้รับอนุญาต
ทุกรายมีหน้าที่ต้องจัดทำบัญชีรับจ่ายและรายงานต่อเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา
เป็นรายเดือนและรายปีตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาจึงได้รับ
รายงานจากผู้รับอนุญาตดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีปริมาณผลงานเพิ่มขึ้น ขณะที่ค่าใช้จ่าย
ในการดำเนินงานไม่แตกต่างกันมาก จึงส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง

2.2.2 กิจกรรมหลักที่มีต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้นมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

1) กิจกรรมหลักพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการให้มีความสามารถ
ในการแข่งขัน พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวม 53,290,016.69 บาท เพิ่มขึ้นจาก
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 47,056,499.59 บาท) ร้อยละ 13.25 บาท ขณะที่ปริมาณ
ผลงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 1,170 ราย ลดลงจากปีงบประมาณ
พ.ศ. 2562 (มีปริมาณผลงาน 3,343 ราย) ร้อยละ 65 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 223.58
เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีการใช้งบประมาณในการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการด้านยา
และวัตถุดิบที่เพิ่มขึ้น ขณะที่จำนวนผู้ประกอบการเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย รวมถึงจากสถานการณ์
การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้ไม่สามารถพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการในส่วนภูมิภาค
เป็นกลุ่มใหญ่ได้ และมีการดำเนินการลงพื้นที่พัฒนาผู้ประกอบการ ณ สถานที่ผลิตในช่วงเดือน มี.ค. -
ก.ค. 63 เท่านั้น ทำให้การดำเนินการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการไม่ครอบคลุมกิจกรรมและเป้าหมาย
ส่งผลให้จำนวนผู้ประกอบการที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพในภาพรวมลดลงจากปีที่ผ่านมา ส่งผลให้
ต้นทุนต่อหน่วยลดลง

2) กิจกรรมหลักตรวจสอบเฝ้าระวังคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์สุขภาพให้เป็นไปตามกฎหมาย พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวม 250,673,254.93 บาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 199,927,246.38 บาท) ร้อยละ 25.38 บาท ขณะที่ปริมาณผลงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 1,758,196 รายการ ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีปริมาณผลงาน 1,937,894 รายการ) ร้อยละ 9.27 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 38.20 เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้การออกตรวจเพื่อเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์สุขภาพลดลง อีกทั้งกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์มีการปรับเพิ่มอัตราค่าบริการในการตรวจวิเคราะห์และสามารถรับตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างได้ในปริมาณที่จำกัด จึงจำเป็นต้องจัดจ้างมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างผลิตภัณฑ์อาหาร ยา และเครื่องมือแพทย์เพิ่มขึ้น เพื่อให้ได้ผลการตรวจวิเคราะห์ที่รวดเร็วและทันต่อสถานการณ์การคุ้มครองผู้บริโภค ประกอบกับค่าซื้อตัวอย่างเครื่องมือแพทย์และค่าตรวจวิเคราะห์มีราคาสูง ทำให้ต้นทุนรวมสูงขึ้น ขณะที่จำนวนตัวอย่างลดลง ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น

3) กิจกรรมหลักตรวจสอบเฝ้าระวังคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยสถานประกอบการให้เป็นไปตามกฎหมาย พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวม 33,676,194.96 บาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 38,356,609.22 บาท) ร้อยละ 12.20 บาท ขณะที่ปริมาณผลงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 5,006 รายการ ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีปริมาณผลงาน 6,721 รายการ) ร้อยละ 25.52 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 17.88 เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้การลงพื้นที่ในการตรวจสอบเฝ้าระวังสถานประกอบการลดลง ในขณะที่การจ้างเจ้าหน้าที่ยังมีปริมาณเท่าเดิม

3. ผลการคำนวณและวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิตย่อย

3.1 ผลการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิตย่อยของปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

พบว่า

3.1.1 ผลผลิตย่อยที่มีต้นทุนต่อหน่วยน้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

1) ผลผลิตย่อยผลิตภัณฑ์เครื่องมือแพทย์ได้รับการอนุญาตก่อนออกสู่ตลาด มีต้นทุนต่อหน่วย 23.45 บาท

2) ผลผลิตย่อยผลิตภัณฑ์สุขภาพนำเข้าได้รับการตรวจสอบให้เป็นไปตามกฎหมาย มีต้นทุนต่อหน่วย 39.48 บาท

3) ผลผลิตย่อยผลิตภัณฑ์สุขภาพนำเข้าได้รับการอนุญาตก่อนออกสู่ตลาด มีต้นทุนต่อหน่วย 57.15 บาท

3.1.2 ผลผลิตย่อยที่มีต้นทุนต่อหน่วยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

1) ผลผลิตย่อยความร่วมมือด้านการกำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศที่มีมาตรฐานระดับสากล มีต้นทุนต่อหน่วย 40,516,776.14 บาท

2) ผลผลิตย่อยผลิตภัณฑ์นวัตกรรมผ่านกระบวนการให้คำปรึกษาและจัดเตรียมเอกสารประกอบการขึ้นทะเบียน มีต้นทุนต่อหน่วย 34,686,139.25 บาท

3) ผลผลิตย่อยสถานประกอบการและผลิตภัณฑ์ในสถานประกอบการ กลุ่มเป้าหมายได้รับการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานให้ผ่านตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด มีต้นทุนต่อหน่วย 15,275,089.62 บาท

3.2 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบต้นทุนต่อหน่วยของผลผลิตย่อย ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 และ 2563 เมื่อนำต้นทุนต่อหน่วยมาเปรียบเทียบกัน พบว่า

3.2.1 ผลผลิตย่อยที่มีต้นทุนต่อหน่วยลดลงมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

1) **ผลผลิตย่อยผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางได้รับการอนุญาตให้โฆษณา** พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวมทั้งสิ้น 25,102 บาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 317,462.76 บาท) ร้อยละ 92.09 ขณะที่ปริมาณผลงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 5 รายการ เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีปริมาณผลงาน 2 รายการ) ร้อยละ 150 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง ร้อยละ 96.84 เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีการยื่นขออนุญาตโฆษณาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง (ตามความสมัครใจของผู้ประกอบการ) เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง

2) **ผลผลิตย่อยสถานประกอบการด้านเครื่องสำอางได้รับการอนุญาตให้มีการประกอบการ** พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวมทั้งสิ้น 4,370,546.05 บาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 4,396,622.93 บาท) ร้อยละ 0.59 ขณะที่ปริมาณผลงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 6,740 ราย เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีปริมาณผลงาน 1,019 ราย) ร้อยละ 561.43 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง ร้อยละ 84.97 เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ผู้ประกอบการรายใหม่ให้ความสนใจผลิตและนำเข้าแอลกอฮอล์เพื่อสุขอนามัยสำหรับมือ ทำให้มีการยื่นคำขออนุญาตสถานประกอบการเป็นจำนวนมาก ประกอบกับกระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายมิให้ผลิตภัณฑ์สุขภาพที่จำเป็นในช่วงสถานการณ์ดังกล่าวขาดแคลน จึงต้องเพิ่มประสิทธิภาพการพิจารณาอนุญาตสถานที่ให้ทันสถานการณ์ โดยพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อรองรับจำนวนคำขออนุญาตสถานประกอบการสำหรับผู้ประกอบการรายใหม่ที่มีใบอนุญาตประกอบการยา ผลิตภัณฑ์สมุนไพร และเครื่องมือแพทย์ ให้เกิดความรวดเร็วมากขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง

3) **ผลผลิตย่อยสถานประกอบการด้านเครื่องมือแพทย์ได้รับการอนุญาตให้มีการประกอบการ** พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวมทั้งสิ้น 6,690,252.54 บาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 6,354,168.14 บาท) ร้อยละ 5.29 ขณะที่ปริมาณผลงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 5,748 ราย เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (ปริมาณผลงาน 1,426 ราย) ร้อยละ 303.09 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง ร้อยละ 73.88 เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีความต้องการใช้เครื่องมือแพทย์ในสถานการณ์การแพร่ระบาด

ของเชื้อไวรัสโควิด-19 เพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะหน้าากอนามัย เทอร์โมมิเตอร์ ถุงมือตรวจโรค และเสื่อกาวน้ทางการแพทย์ และมีผู้สนใจต้องการผลิตหรือนำเข้าเครื่องมือแพทย์ดังกล่าว เป็นจำนวนมาก ทำให้มีการยื่นคำขออนุญาตสถานประกอบการเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วย ลดลง

3.2.2 ผลผลิตย่อยที่มีต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้นมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

1) ผลผลิตย่อยกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ด้านอาหารทันตสถานการณ์ ปัจจุบัน พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวมทั้งสิ้น 18,319,639.17 บาท เพิ่มขึ้นจาก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 9,082,913.02 บาท) ร้อยละ 101.69 ขณะที่ปริมาณผลงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 19 เรื่อง ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (ปริมาณผลงาน 142 เรื่อง) ร้อยละ 86.62 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1,407.39 เนื่องจาก ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีนโยบายเร่งด่วนให้ปรับปรุงกฎหมายที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อน และส่งผลกระทบต่อความปลอดภัย จึงมีการจัดประชุมคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานเพื่อให้ข้อคิดเห็นและปรับแก้กฎหมายหลายครั้งต่อ 1 ฉบับ ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น

2) ผลผลิตย่อยผลิตภัณฑ์อาหารได้รับการอนุญาตให้โฆษณา พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวมทั้งสิ้น 2,017,042.16 บาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 884,533.41 บาท) ร้อยละ 128.03 ขณะที่ปริมาณผลงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 3,204 รายการ ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (ปริมาณผลงาน 5,902 รายการ) ร้อยละ 45.71 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 320.06 เนื่องจาก ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีการเก็บค่าธรรมเนียมในการพิจารณาโฆษณาและผลกระทบทางด้าน เศรษฐกิจที่ถดถอยจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้ผู้ประกอบการยื่นคำขออนุญาตผลิตภัณฑ์อาหารลดลง ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น

3) ผลผลิตย่อยผลิตภัณฑ์อาหารได้รับการตรวจสอบให้เป็นไปตามกฎหมาย พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวมทั้งสิ้น 67,529,114.10 บาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 43,861,904.33 บาท) ร้อยละ 53.96 ขณะที่ปริมาณผลงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 5,988 รายการ ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (ปริมาณผลงาน 16,263 รายการ) ร้อยละ 63.18 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 318.14 เนื่องจาก ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์มีการปรับอัตราค่าใช้จ่ายในการตรวจวิเคราะห์ เพิ่มขึ้น และมีการส่งตัวอย่างตรวจวิเคราะห์คุณภาพอาหารทางห้องปฏิบัติการของเอกชนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น

4. ผลการคำนวณและวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบต้นทุนต่อหน่วยของกิจกรรมย่อย

4.1 ผลการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยของกิจกรรมย่อยของปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

พบว่า

4.1.1 กิจกรรมย่อยหลักที่มีต้นทุนต่อหน่วยน้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

1) กิจกรรมย่อยพิจารณาอนุญาตเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพด้านเครื่องมือแพทย์ มีต้นทุนต่อหน่วย 16.59 บาท

2) กิจกรรมย่อยตรวจสอบผลิตภัณฑ์สุขภาพทางกายภาพ ฉลากและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ฌ ด้านอาหารและยา มีต้นทุนต่อหน่วย 25.16 บาท

3) กิจกรรมย่อยพิจารณาอนุญาตเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ ฌ ด้านอาหารและยา มีต้นทุนต่อหน่วย 54.81 บาท

4.1.2 กิจกรรมย่อยหลักที่มีต้นทุนต่อหน่วยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

1) กิจกรรมย่อยพัฒนากลไกการกำกับดูแลผลิตภัณฑ์สุขภาพและความร่วมมือระหว่างประเทศ มีต้นทุนต่อหน่วย 35,544,595.26 บาท

2) กิจกรรมย่อยส่งเสริมและให้บริการการอนุญาตผลิตภัณฑ์สุขภาพนวัตกรรม มีต้นทุนต่อหน่วย 30,472,317.12 บาท

3) กิจกรรมย่อยพัฒนาประสิทธิภาพการกำกับดูแลและผลิตภัณฑ์สุขภาพด้านอาหาร มีต้นทุนต่อหน่วย 20,995,210.59 บาท

4.1.3 กิจกรรมย่อยสนับสนุนที่มีต้นทุนต่อหน่วยน้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

1) กิจกรรมย่อยด้านงบประมาณ มีต้นทุนต่อหน่วย 0.00339 บาท

2) กิจกรรมย่อยด้านยานพาหนะ มีต้นทุนต่อหน่วย 4.65 บาท

3) กิจกรรมย่อยด้านงานสารบรรณ มีต้นทุนต่อหน่วย 8.17 บาท

4.1.4 กิจกรรมย่อยสนับสนุนที่มีต้นทุนต่อหน่วยมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

1) กิจกรรมย่อยด้านแผนงานและติดตามประเมินผล มีต้นทุนต่อหน่วย 28,196,595.09 บาท

2) กิจกรรมย่อยด้านพัฒนาระบบบริหารราชการ มีต้นทุนต่อหน่วย 3,278,849.69 บาท

3) กิจกรรมย่อยพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือด้านความปลอดภัยสารเคมี มีต้นทุนต่อหน่วย 2,452,549.56 บาท

4.2 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบต้นทุนต่อหน่วยของกิจกรรมย่อย ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 และ 2563 เมื่อนำต้นทุนต่อหน่วยมาเปรียบเทียบกัน พบว่า

4.2.1 กิจกรรมย่อยหลักที่มีต้นทุนต่อหน่วยลดลงมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

1) กิจกรรมย่อยการบังคับใช้กฎหมายด้านยา พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวมทั้งสิ้น 1,952,205.28 บาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม

1,989,370.72 บาท) ร้อยละ 1.87 ขณะที่ปริมาณผลงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 476 เรื่อง เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีปริมาณผลงาน 21 เรื่อง) ร้อยละ 2,166.67 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง ร้อยละ 95.67 เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาได้มีการดำเนินการเฝ้าระวังและปราบปรามสถานประกอบการด้านยา รวมถึงร้านขายยา ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างเข้มข้น ทำให้สามารถดำเนินการกับผู้ฝ่าฝืนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาได้มากขึ้น ประกอบกับมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ยาลดลง ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง

2) **กิจกรรมย่อยงานเฝ้าระวังข้อมูลความปลอดภัยด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ (Health Product Vigilance Program) ด้านวัตถุอันตราย** พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวมทั้งสิ้น 239,766.35 บาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 270,033.05 บาท) ร้อยละ 11.21 ขณะที่ปริมาณผลงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 13 เรื่อง เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีปริมาณผลงาน 1 เรื่อง) ร้อยละ 1,200 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง ร้อยละ 93.17 เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้มีจำนวนเรื่องการเฝ้าระวังข้อมูลความปลอดภัยเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง

3) **กิจกรรมย่อยพิจารณาดำเนินการเรื่องร้องเรียนผลิตภัณฑ์สุขภาพด้านเครื่องมือแพทย์ (รวมการโฆษณา)** พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวมทั้งสิ้น 520,654.08 บาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 414,666.79 บาท) ร้อยละ 25.56 ขณะที่ปริมาณผลงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 268 เรื่อง เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีปริมาณผลงาน 23 เรื่อง) ร้อยละ 1,065.22 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง ร้อยละ 89.22 เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้มีเรื่องร้องเรียนเพิ่มมากขึ้น ทั้งด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพด้านเครื่องมือแพทย์ เช่น หน้ากากอนามัย ผลิตภัณฑ์น้ำยาฆ่าเชื้อ เครื่องวัดอุณหภูมิ ชุดตรวจ Covid-19 ถุงมือสำหรับการตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์ เป็นต้น และด้านโฆษณา เช่น หน้ากากอนามัย ชุดตรวจ Covid-19 สำลีชุบแอลกอฮอล์ เป็นต้น ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง

4.2.2 **กิจกรรมย่อยหลักที่มีต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้นมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่**

1) **กิจกรรมย่อยพิจารณาดำเนินการเรื่องร้องเรียนสถานประกอบการด้านอาหาร** พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวมทั้งสิ้น 276,109.82 บาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 252,162.03 บาท) ร้อยละ 9.50 ขณะที่ปริมาณผลงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 6 เรื่อง ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (ปริมาณผลงาน 314 เรื่อง) ร้อยละ 98.09 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5,630.34 เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับอาหารลดลง รวมถึงผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้การลงพื้นที่ในการตรวจสอบเฝ้าระวังเรื่องร้องเรียนสถานประกอบการด้านอาหารลดลง ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั้งการจ้างเจ้าหน้าที่และค่าใช้จ่ายในการลงพื้นที่ในแต่ละครั้งเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น

2) กิจกรรมย่อยจัดทำ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับอาหาร พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวมทั้งสิ้น 10,583,699.28 บาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 4,490,734.87 บาท) ร้อยละ 135.68 ขณะที่ปริมาณผลงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 19 เรื่อง ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (ปริมาณผลงาน 142 เรื่อง) ร้อยละ 86.62 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1,661.39 เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีนโยบายเร่งด่วนให้ปรับปรุงกฎหมายที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อน และส่งผลกระทบต่อความปลอดภัย จึงมีการจัดประชุมคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานเพื่อให้ข้อคิดเห็นและปรับแก้กฎหมายหลายครั้งต่อ 1 ฉบับ ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น

3) กิจกรรมย่อยตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์สุขภาพด้านยา พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวมทั้งสิ้น 36,814,367.85 บาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 1,811,028.90 บาท) ร้อยละ 1,932.79 ขณะที่ปริมาณผลงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 1,080 รายการ เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (ปริมาณผลงาน 692 รายการ) ร้อยละ 56.07 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1,202.49 เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีการเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาเพื่อตรวจสอบคุณภาพให้ครอบคลุมมากขึ้น เป็นเหตุให้กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ไม่สามารถรับตัวอย่างเพื่อตรวจวิเคราะห์ทั้งหมดได้ จึงจำเป็นต้องจัดจ้างมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีห้องปฏิบัติการทำการตรวจวิเคราะห์ ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น

4.2.3 กิจกรรมย่อยสนับสนุนที่มีต้นทุนต่อหน่วยลดลงมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

1) กิจกรรมย่อยด้านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวมทั้งสิ้น 8,064,126.11 บาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 18,914,409.38 บาท) ร้อยละ 57.37 ขณะที่ปริมาณผลงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 5 ระบบ เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีปริมาณผลงาน 3 ระบบ) ร้อยละ 66.67 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง ร้อยละ 74.42 เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้รับการจัดสรรงบประมาณลดลง แต่จำนวนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์ที่ต้องบำรุงรักษามีเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง

2) กิจกรรมย่อยด้านอาคารและสถานที่ พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวมทั้งสิ้น 2,111,928.36 บาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 2,452,416.23 บาท) ร้อยละ 13.88 ขณะที่ปริมาณผลงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 1,300 ครั้ง เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีปริมาณผลงาน 830 ครั้ง) ร้อยละ 56.63 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง ร้อยละ 45.02 เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 จึงมีกิจกรรมด้านอาคารสถานที่ที่ต้องดำเนินการตามมาตรการป้องกันและควบคุมเฝ้าระวังการแพร่ระบาดเพิ่มขึ้นภายในสำนักงานคณะกรรมการอาหาร

และยาซึ่งมีผู้มาติดต่อจำนวนมาก รวมทั้งการสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการใช้สถานที่

3) **กิจกรรมย่อยจัดทำ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ** พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวมทั้งสิ้น 2,387,093.85 บาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 3,029,455.79 บาท) ร้อยละ 21.20 ขณะที่ปริมาณผลงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 135 เรื่อง เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีปริมาณผลงาน 108 เรื่อง) ร้อยละ 25 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง ร้อยละ 36.96 เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้รับการจัดสรรงบประมาณลดลงและมีการยกเลิกโครงการโดยเปลี่ยนมาจัดทำเป็นกิจกรรมที่ไม่ต้องใช้งบประมาณ ทำให้การใช้จ่ายงบประมาณลดลง ขณะที่มีการจัดทำ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยลดลง

4.2.4 **กิจกรรมย่อยสนับสนุนที่มีต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้นมากที่สุด** 3 อันดับแรก ได้แก่

1) **กิจกรรมย่อยด้านงบประมาณ** พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวมทั้งสิ้น 2,827,559.51 บาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 473,416.29 บาท) ร้อยละ 497.27 ขณะที่มีวงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 จำนวน 833,402,100 บาท ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (วงเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 890,271,300 บาท) ร้อยละ 6.39 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 538.02 เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีค่าเสื่อมราคาที่เพิ่มขึ้นอันเกิดจากการรวมศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศเข้ากองยุทธศาสตร์และแผนงาน ซึ่งมีวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์จำนวนมาก รวมถึงนโยบายการปรับเปลี่ยนสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาสู่องค์กรอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อปรับระบบการให้บริการเป็นระบบ e-Submission ให้ครอบคลุมทุกกระบวนการอนุมัติ/อนุญาตของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และมีการพัฒนาระบบสารสนเทศ โดยนำเทคโนโลยี Big Data Analytics/BI มาใช้ในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางแผนการจัดการเชิงยุทธศาสตร์และการพยากรณ์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ มีการจัดประชุมเตรียมความพร้อมในการชี้แจงงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 จำนวน 3 ครั้ง และจัดทำเอกสารประกอบการชี้แจงเพิ่มเติมเสนอต่อคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ จำนวน 10 คณะ ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น

2) **กิจกรรมย่อยด้านพัฒนาทรัพยากรบุคคล (บุคลากรภายในและนอกสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา)** พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวมทั้งสิ้น 14,660,711.33 บาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 9,164,491.87 บาท) ร้อยละ 59.97 ขณะที่ปริมาณผลงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 33,218 จำนวนชั่วโมง/คน การฝึกอบรม ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (ปริมาณผลงาน 45,816 จำนวนชั่วโมง/คน การฝึกอบรม) ร้อยละ 27.50 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 120.64 เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีค่าเสื่อมราคาที่เพิ่มขึ้นอันเกิดจากการรวมศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศเข้ากองยุทธศาสตร์และแผนงาน

ซึ่งมีวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์จำนวนมาก รวมถึงนโยบายการปรับเปลี่ยนสำนักงาน คณะกรรมการอาหารและยาสู่องค์กรอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อปรับระบบ การให้บริการเป็นระบบ e-Submission ให้ครอบคลุมทุกกระบวนการงานการอนุมัติ/อนุญาตของสำนักงาน คณะกรรมการอาหารและยา และมีการพัฒนาระบบสารสนเทศ โดยนำเทคโนโลยี Big Data Analytics/BI มาใช้ในการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวางแผนการจัดการเชิงยุทธศาสตร์ และการพยากรณ์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ และจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้การจัดอบรมต่าง ๆ ลดลงตามมาตรการการป้องกันโรค โดยเว้นระยะห่างทางสังคมและหลีกเลี่ยง การอยู่ในสถานที่แออัด ปริมาณผลงานจึงลดลง ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น

3) **กิจกรรมย่อยงานเฝ้าระวังข้อมูลความปลอดภัยด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพ (Health Product Vigilance Program)** พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีต้นทุนรวมทั้งสิ้น 9,430,188.44 บาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (มีต้นทุนรวม 7,542,845.58 บาท) ร้อยละ 25.02 ขณะที่ปริมาณผลงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 สามารถดำเนินการได้ 37,234 เรื่อง ลดลงจาก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 (ปริมาณผลงาน 52,686 เรื่อง) ร้อยละ 29.33 ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 76.91 เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีจำนวนรายงานเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ จากการใช้ผลิตภัณฑ์สุขภาพลดลงเป็นจำนวนมากจากการเปลี่ยนระบบรายงานจากระบบเก่าเป็นระบบ ใหม่ ซึ่งอาจทำให้ผู้รายงานไม่ทราบช่องทางและไม่คุ้นชินกับวิธีการรายงาน ส่งผลให้ต้นทุนต่อหน่วย เพิ่มขึ้น

5. ผลการคำนวณและวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบต้นทุนรวมของศูนย์ต้นทุน

5.1 ผลการคำนวณต้นทุนรวมของศูนย์ต้นทุนของปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 พบว่า

5.1.1 ศูนย์ต้นทุนหลักที่มีต้นทุนรวมน้อยที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

1) ศูนย์จัดการเรื่องร้องเรียนและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับ ผลิตภัณฑ์สุขภาพ มีต้นทุนรวม 12,585,423.90 บาท

2) กองผลิตภัณฑ์สมุนไพร มีต้นทุนรวม 19,938,687.65 บาท

3) กองควบคุมเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย (กลุ่มควบคุมวัตถุอันตราย) มีต้นทุนรวม 23,317,958.81 บาท

5.1.2 ศูนย์ต้นทุนหลักที่มีต้นทุนรวมมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

1) กองยา มีต้นทุนรวม 167,434,975.15 บาท

2) กองอาหาร มีต้นทุนรวม 93,497,906.63 บาท

3) กองพัฒนาศักยภาพผู้บริโภค มีต้นทุนรวม 64,575,813.13 บาท

5.1.3 ศูนย์ต้นทุนสนับสนุนที่มีต้นทุนรวมเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย มี 5 อันดับ ได้แก่

1) กองยุทธศาสตร์และแผนงาน มีต้นทุนรวม 107,993,371.25 บาท

2) สำนักงานเลขานุการกรม มีต้นทุนรวม 35,749,406.40 บาท

- 3) กลุ่มกฎหมายอาหารและยา มีต้นทุนรวม 8,348,295.92 บาท
- 4) กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร มีต้นทุนรวม 2,906,749.76 บาท
- 5) กลุ่มตรวจสอบภายใน มีต้นทุนรวม 1,976,335.26 บาท

5.2 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบต้นทุนรวมของศูนย์ต้นทุน ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 และ 2563 เมื่อนำต้นทุนต่อหน่วยมาเปรียบเทียบกัน พบว่า

5.2.1 ศูนย์ต้นทุนหลักที่มีต้นทุนรวมลดลงมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

- 1) กองส่งเสริมงานคุ้มครองผู้บริโภคด้านผลิตภัณฑ์สุขภาพในส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น มีต้นทุนรวมลดลง ร้อยละ 14.73
- 2) ศูนย์จัดการเรื่องร้องเรียนและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ มีต้นทุนรวมลดลง ร้อยละ 13.64
- 3) กองยา ต้นทุนรวมลดลง ร้อยละ 9.21

5.2.2 ศูนย์ต้นทุนหลักที่มีต้นทุนรวมเพิ่มขึ้นมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่

1) กองผลิตภัณฑ์สมุนไพร มีต้นทุนรวมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 89.66 เนื่องจากกองผลิตภัณฑ์สมุนไพร เป็นกองที่จัดตั้งขึ้นใหม่ตามกฎกระทรวง จึงต้องมีการจัดทำกฎหมายลำดับรองเพื่อรองรับพระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562 จึงได้มีการออกกฎหมายลำดับรองจำนวน 11 ฉบับ มีกระบวนการจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นและการประชุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้มีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เช่น ค่าตอบแทนผู้เชี่ยวชาญและคณะอนุกรรมการต่าง ๆ เป็นต้น รวมถึงการเพิ่มการจ้างเหมาบริการบุคคลภายนอกมากขึ้นเพื่อรองรับภารกิจด้านต่าง ๆ ที่เพิ่มขึ้น อันเป็นผลสืบเนื่องจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. 2562

- 2) กองควบคุมวัตถุเสพติด มีต้นทุนรวมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 9.28
- 3) กองด้านอาหารและยา มีต้นทุนรวมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 6

5.2.3 ศูนย์ต้นทุนสนับสนุนที่มีต้นทุนรวมลดลง (เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย) มี 4 อันดับ ได้แก่

- 1) สำนักงานเลขานุการกรม มีต้นทุนรวมลดลง ร้อยละ 8.55
- 2) กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร มีต้นทุนรวมลดลง ร้อยละ 8.35
- 3) กลุ่มกฎหมายอาหารและยา มีต้นทุนรวมลดลง ร้อยละ 4
- 4) กลุ่มตรวจสอบภายใน มีต้นทุนรวมลดลง ร้อยละ 3.50

5.2.4 ศูนย์ต้นทุนสนับสนุนที่มีต้นทุนรวมเพิ่มขึ้น มี 1 อันดับ ได้แก่

- 1) กองยุทธศาสตร์และแผนงาน มีต้นทุนรวมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5.02